

(המשך מעמוד 13)

ביחד. הוריה של אשתי גרים אצלי ומטפלים בילדים.

קיים קשר הדדי. כל המיטפה גרה ביחד. אנהנו. האחים. גרים אחד ליד השני. אם אני רוצה לצאת עם אשתי, אין בעיה להשאיר את הילדים. הנה, היא באה איתי להשבעה בכנסת, ואחר כך באה לשהות איתי בהילטון בירושלים. אנתנו נוסעים לחופשות ביחד.

אני מתכנן בקיץ חופשה בקפריסין. הספקתי לטעום מהמקום.

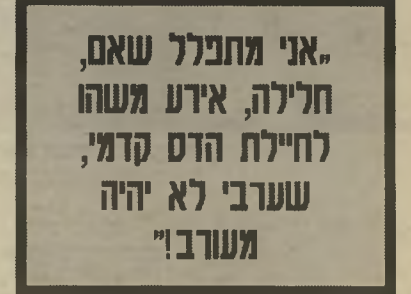
צורת החיים שעדיין קיימת בכפר מרשה להקים מיטפה גדולה.

גם אצלכם החל תהליך של התפוררות המיטפה המסורתית?

כן. יש התפוררות של המיטפה הפטרי-ארכלית. אבל עדיין נותר מקום למסורת. מכיוון שעמוקעמוק בתוכו של כל אחד מאיתנו — אפילו ישנה את רפואי המחשבה והחיים, אפילו יהיה יותר מורני — המסורת טבועה בתוך תוכנו עמוק.

אם תרצה להשיא את בתך לאיש, האם היא תשמע בקולך?

לא. זה נגמר הסיפור של אבא הבורח חתן לבת

והיא חייבת להסכים. כיום יש היכרות, ורוב החתונות פה, באיכסאל, הן לא באותה המיטפה.

את אשתי, לילה, ראיתי כפעם הראשונה בשוק בנצרת. אח שלה, מנהל בית-ספר שם, היה ירד שלי. אבל אף פעם לא טרחתי לבקר אצלו בבית.

אחרי שראיתי את לילה, התעניינתי מי היא. כשנודע לי שאני מכיר את אחיה, הזמנתי את עצמי אליהם הביתה ואז הכרתי אותה.

אני לא יכול להגיד לך שיצאתי איתה. היא באה ממיטפה מאוד קונסרבטיבית. אבל היא הגישה לי קפה.

הבהרת מההתחלה את כוונותיך להתחתן איתה?

לא. אני הייתי בחור בורכפר והיא היתה ממיש פחה אריסטוקרטית. זה היה ב-1968, זה לא מה שהיו. הייתי צריך זמן. רק אחרי כמה חודשים הבהרתי את כוונותיי.

נפגשת איתה ביחידות לפני החתונה?

לא. אכל בתקופת-האירוסין ישבנו ושוחחנו לבר. בהתחלה הייתי נכנס אליהם הביתה פעם בשבוע, אחר כך פעמיים. אחר כך כל יום. אחרי ארבעה חודשים התחתנו.

הקושי היה להביא אותה לאיכסאל, שהיא אז כפר מפגר, ללא חשמל, ללא מים וללא מערכת כבישים. היא היתה בת למיטפה פאהום האריסטוקרטית הפיאודלית. זה לא היה פשוט.

חלק מהמיטפה שלה התנגד לנישואין, ואחרי שהסכימו, אמרו: מה פיתאום שהיא תעבור מנצרת לגור בכפר? חלק מהמיטפה ראתה את זה בעין לא יפה, וסירבו לאפשר לי לקחת אותה.

הם רצו לחייב אותי לגור בנצרת. אני לא הסכמתי, אמרתי שזה עניין שלה ושלי.

אמא שלה מאוד התעקשה שנגור בנצרת. אבל אני התעקשתי. בסוף היא נכנעה ואמרה: "אם לילה תסכים לגור באיכסאל, גם אנתנו נסכים."

היא היתה בסוחה שלילה לא תסכים. הלכתי אצל לילה ואמרתי לה: לילה, אם מחר משרד-החינוך יזרוק אותי ללמד בנגב תבואי איתי או תשארי בנצרת? אמרה לי: "אינשיאללה, אני אבוא איתך!"

אמרתי לה: המצב הוא כזה — יש לי בית באיכסאל, אני מרוויח 600 לירות, מתוך זה אצטרך לשלם חובות על החתונה 300 לירות, כי צריך לרהט ולקנות גם לבית וגם לכלה, ואני אשקע בחובות. לשכור בית בנצרת עולה 150 לירות. את חובת שאנתנו יכולים לחיות מילה 150 לירות שיישאר? אמרה לי: "עבראליזהאב, לאן אתה חותר, מה הכוונה?"

אמרתי לה: אמא שלך אומרת שנגור בנצרת. אמרה לי: "אני אגור איתך איפה שתצצה."

קראנו לאמא שלה, אמרנו לה: יא וודה, לילה מסכימה. אמא שלה לא האמינה, הסתכלה עליה ואמרה: "לילה, את מסכימה?" לילה אמרה לה

"מסכימה." אמרה לה: "תפארלי, אבל את תשאי בכל האחריות."

לילה אמרה: "יא אמא, כסדר" אני אשא באחריות."

זה היה הסיפור, שמיטפת פאהום לא הסכימה לשלוח את בתם לכפר. לא שהמיטפה לא השיאה את בנותיה לגברים זרים מחוץ למיטפה, אבל כולם חוץ ממני חוייבו לגור בנצרת.

עשינו חתונה צנועה — אני לא אוהב חתונות גדולות — ומאז אנתנו ביחד.

שילמת מורה?

המיטפות הטובות כבר מזמן מסרבות לקבל מורה. באיכסאל המינהג הזה נעלם לפי עשרות שנים.

אתה משתף את אשתך במה שקורה לך, בהתלבטויות, בקאריירה?

תראי, אני חושב שאנחנו מקיימים מערכת יחסים טובה, שיש בה הרבה אמון ואהבה. יש לי בית חם, שאני תמיד שמח לחזור אליו. כשהחזרתי מקפריסין, חיכו לי בכירים ממיפלטת העבודה, רצו להיפגש איתי במלון דן. לא הסכמתי. זה לא היה בדרך שלי הביתה. אחר כך הציעו אכדיה, שזה בדרך. סירבתי, למרות שהם שלחו לי את האוטו של רפי אררי. אמרתי לנהג: תמסור ר"ש לחברה, אני הולך לאשה ולילדים!

אבל בטלוויזיה ראיתי שקודם התנשקת עם הגברים, אחר כך עם האשה והילדים.

את רואה, זה חזוקה של מסורת. כשהגעתי לכפר, עשו לי מאדפה, שזה חרר של גברים. היו שם המוכר והרוד. אז קודם הגעתי בגלל המסורת לגברים שחיכו, אחר כך לאשה, לאמא ולילדים.

במה אתה משתף את אשתך?

אני משתף אותה בכל דבר, אבל היא לא מסכימה לכל מה שאני עושה. מתוך תחושה נשית, היא מתנגדת לרברים מסוכנים.

שיתפת אותה בסוד נסיעתך לעמאן?

שאגיד לך שלא ידעה? זה לא נעים לה, היא לא רוצה שיחשבו שהיא שקרנית. היא כן אדם ישר, אבל ציווית עליה להגיד שהיא לא יודעת כלום.

מה אמרת לה? נפרדת ממנה. זה הכל? ואמרתי לה לאן אני הולך. מי עוד ידע? מעט מאוד אנשים, לא רוצה להרחיב על כך את הדיבור.

למה סיפרת לעיתונאי מ.בותרת ראשית על הנסיעה?

מפני שהלכתי כתי להשיע לא רק על הצי נור הפלסטיני, אלא גם על הציבור הישראלי. הרי אחד המניעים שדחפו אותי לנסיעה היה האדי שות הישראלית למה שקורה מעבר לנהר, כאילו זה לא נוגע לחיינו באזור.

לא הבאת בחשבון שפירסום מוקדם עשוי לרסוק לך את הנסיעה?

סיכמתי עם כותרת ראשית שפירסמו את זה בחששות של השעה 9.

למה לא הודעת ישר לטלוויזיה? כי אני לא מכיר שם אף אחד שאני יכול לסמוך עליו. על אייל ארליך, הכתב הפרלמנטרי של כותרת ראשית, אני יכול לסמוך. הוא ירד ואני מקיים איתו קשרים אישיים. הזמנתי אותו למלון, נתתי לו את הסיפור בתנאי שיפרסם אותו בטלוויזיה ב-9, בזמן שאני אהיה כבר בעמאן.

איך ידעת שאת תהיה בעמאן? יצאתי מהארץ ב-5, הגעתי לקפריסין ב-6. הייתי צריך להיות ב-9 בעמאן.

לא הגעת.

כמו שאת יודעת, הייתי צריך להגיע במטוס מיוחד, כי המטוס הראשון מקפריסין לירדן יוצא ביום חמישי, וזה היה יום שלישי, ומושב המועצה עמד להינעל, ואני לא נסעתי לטייל, נסעתי לנאום.

מה קרה כשהגעת לקפריסין? מאז שהתחילה הוועיה, חשבת על זה. ביום שני דיברתי כל היום עם חברים — עם יוסי שריר, שבח וייס, אורה נמיר וגם עם שרים. אמרתי: צריך לעשות משהו נגד האוישות. זה ממש הציק לי. גם הגשתי הצעות לסדר היום. בערב ישבתי במלון עם חברים ושוחחנו, ופיתאום הרגשתי מין דחף כזה. אמרתי לעצמי: ואללה, אני מוכרח לעשות משהו. עליתי לחדרי בהילטון. הרמתי טלפון לחבר בנצרת, אמרתי לו: תהיה מחר ב-9 בבוקר בבית, הוא שאל אם קרה משהו. אמרתי: אל תשאל שאלות, תהיה בבית. נסעתי אליו ואמרתי לו את הסיפור, שאני רוצה לנסוע ולנאום. הוא התפלא מאוד, אבל מייד התקשר למי שהתקשר, ותוך שעה קיבל תשובה חיובית, שהוועד הפועל של אש"ף מברך על

דראושה עם ילדיו הייתם (גור-אריה) ובאסל (אמיץ). לא נותנים עוד שמות מסורתיים!

עם הירדנים, פנו אל הקשרים שלהם שימנעו את כניסתך לעמאן?

לא יכול להכחיש או לאשר. אני יודע שהמיפ לגה התרגזה מאוד מכך שבברתי את המוסכמה שאין עם מי לדבר. הרי מיפלטת-העבודה אומרת כל הזמן שאש"ף הוא אירגון טירוריסטי. שלא מוכן להכיר במדינת-ישראל, ושהוא לא רלבנטי כפרטנר לשיחה.

האם החבר הזה, שנפגשת איתו בגדה ושהסדיר את נסיעתך, הוא בעצם חברה בשם ריימונד טאויל?

לא רוצה לאשר ולא רוצה להכחיש. בנושא הזה אני לא רוצה להרחיב את הדיבור. לא מתוך חשש אישי, אלא מתוך חשש לאדם המעורב בדבר. אני יכול לקיים קשר עם מי שאני רוצה, זו לא בעיה היום. טלפון דרך אירופה מקשר אותך עם כל מדינה ערבית.

החלטתי. אמרתי: בתנאי אחד — שיתנו לי לדבר בלי צנזורה. קיבלו את התנאי שלי. חזרתי לירושלים. נכנסתי למישרד-נסיעות, קניתי כרטיס בסייפרוס-איייר-ליינס ויאללה, במיקרה היתה טיסה באותו היום.

5 טילפנתי לאשתי ונפרדתי ממנה. מה היו ההוראות שקיבלת? כל מה שהיה עליי זה מיספר-טלפון, הגעתי לניקוסיה, הרמתי טלפון, הודרתי. אמרו לי: "נבוא לקחת אותך." אמרתי: אל תבואו, אני אבוא אליכם.

ננתנו לי תכונת של בית מסויים, שהיה מוגן היטב. הגעתי לבית ושם חיכו לי האנשים. זה היה בית יפה.

גם הבית של שגריר ישראל בניקוסיה יפה.

„אני משתף את אשתי בכל דבר. לפני שנסעתי לקפריסין, סיפרתי לה לאן אני נוסע. נפרדתי ממנה למרות שאמרה בטלוויזיה שלא ידעה מכלום, היא ידעה. היא חמיד יודעת עליי הכל”

זה נכון שאחיה של אשתך חבר באש"ף ושהיה מעורב באירגון נסי עת?

אין לו עמדה בכירה באש"ף והוא לא חבר המועצה הלאומית הפלסטינית. הוא לא ידע על הנסיעה, הוא לא מכיר אותי באופן אישי והוא לא יכול היה להשיע.

בכל זאת, הוא גיסק. הוא גר בירדן, בעמאן, מאז 1958.

איך הוא הגיע לשם? עוד כשהיה ילד. כשסיים י"ב, הוא ברח יחד עם קבוצת ילדים, בלי שהוריהם ידעו. אז היה מינהג: כל צעיר שהיה מתרגז, היה עובר את הגבול ליד יזרעאל.

מתי נודע להורים שהוא בעמאן? הוא הלך למיטפה, לדרו, והרוד הודיע דרך הרדיו. אני אף פעם לא ראיתי אותו בחיים שלי.

אשתך לא בקשר איתך? המיטפה בקשר רופף מאוד איתו. אמא והאחים התארחו אצלו. אני אומר לך, הוא ככלל לא היה מעורב, הוא לא ברסמכא בעניינים האלה.

הובטחה לך פגישה אישית עם ערפאת? המשימה היתה לנאום, אבל הובטחה לי גם פגישה עם יאסר ערפאת.

קיימת תחושה, שבפירסום קיימת תחושה, שבפירסום (המשך בעמוד 50)